

Arheolo_ijas, 1.2. numurs

Kopsavilkumi latvie_u valod_

1. Pag_tnes pedago_ija

K. Anna Paiberna, Indianas Universit_te, ASV (*K. Anne Pyburn, Indiana University, USA*)

Ja reiz arheolo_ija ir bijusi tik gatava atbalst_t politisko vardarb_bu, tad vajadz_tu b_t k_dam veidam, k_jau iepriek_nov_rst__du situ_ciju, veicinot arheolo_ijas darb_bu politisko konfliktu miersm_l_gu atrisin_jumu mekl__an_. _ai revol_cijai arheolo_ij_pamats ir to veidu, ar kuriem m_s_iem__in_m_ieg_t_s_zin__anas, izsmalcin_t_rakstura apzin__an_s un m_c__an_s m_c_t jaunajos antikoloni_lajos ietvaros.

2. Maiju m_kslas v_stures m_c__ana

Marvins Kohodass, Britu Kolumbijas Universit_te, Kan_da (*Marvin Cohodas, University of British Columbia, Canada*)

30 gadu pieredze izgl_t_bas darb_ ir __vusi autoram apzin_ties vair_kus b_tiskus jaut_jumus, kas rodas, m_cot maiju m_kslas v_sturi. Izprotot savas darb_bas politisko sasaisti, autors ir s_cis uz_empties atbild_bu par to, iesaistot maiju p_rst_vjus m_c_bu proces_un sav_s pag_tnes konstrukcij_s, kas, p_c_vi_a_dom_m, ir pilnveidojis gan vi_a m_c__anas kvalit_ti, gan vi_a darb_bas_tiku.

3. Fakts vai spekul_cija? K_feministisk_perspekt_va var pal_dz_t studentiem saprast, ko arheologi zina un k_p_c_vi_i_dom_, ka vi_i to zina

D__lija A. Hendona, Getisburgas koled_a, ASV (*Julia A. Hendon, Gettysburg College, USA*)

Ja m_s_nopietni piev_r_amies sabiedr_bas izgl_to_anas un savstarp_jas sazin__an_s noz_mes jaut_jumam, tad mums ir j__em_v_r_arheolo_isk_pedago_ija. Pamatl_me_a studentu apm_c_ba arheolo_ij_b_s vissekm_g_k_, ja metodikas, teorijas un_tikas jaut_jumi tiks izvirz_ti un apl_koti integr_t_form_, uzsverot tos k_arheolo_iskaj_darb_b_svar_g_kos. Izmantojot piem_rus no manas pedago_isk_s pieredzes vair_k_s at__ir_g_s Amerikas akad_miskaj_s instit_cij_s, _aj_rakst_es apl_koju, k_feminisma iedvesmota izp_te darbojas k_pedago_iski lietder_ga pieeja, ievadot studentus izp_tes darba noris_s, daudzveid_gu liec_bu pielieto_an_un interpret_ciju p_rbaud__an_.

4. Revol_cija tiks televiz_ta: _frikas arheolo_ijas apm_c_ba un publisk_s arheolo_ijas izaicin_jums – da_i piem_ri no Dienvid_frikas

Alina Kelo Segobaja, Kembrid_as Universit_te, Lielbrit_nija (*Alinah Kelo Segobye, Cambridge University, UK*)

M_sdien_s arheolo_ija ir atz_ta par noz_m_g_ko pamatu kult_ras mantojuma att_st_bai_frik_. Tom_r arheolo_isk_izgl_t_ba joproj_m ir nepietiekami finans_ta._aj_rakst_tiek apl_koti da_i izaicin_jumi un iesp_jas publisk_s arheolo_ijas att_st_bai_frik_, izmantojot piem_rus no Botsv_nas un Dienvid_frikas.

5. M_cot revolucion_ru arheolo_iju: _frik__u eksperimenti v_stures veido_an_ un kult_ras mantojuma mened_ment_

P_ters R._mits, Floridas Universit_te, ASV (*Peter R. Schmidt, University of Florida, USA*)

Rakst_tiek apl_kota _frikas studentu pieredze, vi_iem m__inot apg_t un _stenot kult_ras mantojuma mened_mentu Tanz_nij_ un Eritrej_. Autors rakst_uzsver nepiecie_am_bu veidot praktiskas pieejas, kas akcent_tu neatkar_gu l_mumu pie_em_anu un profesion_l_s pa_pa__v_bas izaugsmi straujas att_st_bas un politisku apv_rsumu kontekstos. __s izgl_t_bas perspekt_vas radu_as pozit_vu atsauc_bu to studentu vid_, kuri redz iesp_jas veidot arheolo_iju, izmantojot vi_u pa_u kult_ras mantojumu, no vi_u pa_u skatupunkta.

6. Radot tic_bas ritu_lus: refleksijas par arheolo_ijas un izgl_t_bas attiec_b_m caur k_das b_rnu grupas perspekt_vu Riode_aneiro (Braz_lij_)

Marsija Bezera, Goijas Kato_u Universit_te, Braz_lija (*Marcia Bezerra, Catholic University of Goias, Brazil*)

Raksts velt_ts izp_tes darbam, kas tika veikts ar k_du Braz_lijas skol_nu grupu, kuri tika interv_ti, lai ieg_tu priek_statu, k_vi_i uztver arheolo_iju, k_vi_u zin__anas par pag_tni ietekm_vi_u izpratni par tagadnes noris_m un k_vi_u m_sdienu pieredze veido vi_u skat_jumus uz pag_tni.

7. Mesolore: kritiskas dom__anas apm_c_ba

Liza Beikvela un Bairons Elsvorts Hamans, Brauna Universit_te (*Liza Bakewell and Byron Ellsworth Hamann, Brown University*)

Raksta autori ir interakt_vas multidisciplin_ras izgl_t_bas programmas „Mesolore” izveidot_ji, kuru programma ir veidota, lai studenti var_tu apg_t Mezoamerikas kult_ras, t_s pag_tni un tagadni. Autori apraksta savas multidisciplin_r_s un multivok_l_s saiknes ar arheolo_iju strukt_ru un uzdevumus.

8. M_c__ana ar nodomu: dzimtes arheolo_ija

Betina Arnolda, Viskons_nas-Milvokas Universit_te, ASV (*Bettina Arnold, University of Wisconsin-Milwaukee, USA*)

Rakst_tiek apl_kotas izgl_t_bas attiec_bas ar politiskaj_m izpausm_m, _pa_i piev_r_ot uzman_bu feministisk_s kritikas lomai arheolo_ijas att_st_b_ un __s kritikas vietai m_c_bu proces_.

9. Kuru pasaule un kuru arheolo_ija? Koloni_l_ tagadne un politiskuma atgrie_an_s

Jans Hamilaks, Sautemptonas Universit_te, Lielbrit_nija (*Yannis Hamilakis, University of Southampton, UK*)

Autors rakst_nor_da uz pieaugo_i agres_vo koloni_lo projektu_steno_anu Ir_k_un Afganist_n_un apl_ko Rietumu arheolo_isk_s kopienas katastrofisko nesp_ju atbilsto_i rea__t uz k_das tautas situ_ciju un apst_k_iem. Ar_o veidu, k_d_tiek uzsv_rta arheolo_ija, t_ne tikai akt_vi_l_dzdarbojas beztiesisk_un ne_tisk_kara le_itim_cij_, bet ar_varas un paties_bas re_ma, ko_is kar_m_ina nodibin_t, atra_o_an_. Autors aicina Pasaules Arheolo_isko kongresu 'decentr_t' pasauli, k_uz to skat_s Rietumu metropo_u centros, sekm_jot iesp_ju 'perif_rijai' _emt iniciat_vu sav_s rok_s un izvirz_t savus jaut_jumus dienask_rt_b_, aizst_vot alternat_vas arheolo_isk_s epistemolo_ijas.

10. Austrumeiropas atkl__ana: Pasaules Arheolo_isk_kongresa turpm_k_s sadarb_bas ar Bulg_riju un Austrumeiropas valst_m perspekt_vas

Conijs Conevs, Arheolo_ijas un muzeju instit_ts, Bulg_rija (*Tsoni Tsonev, Institute of Archaeology and Museums, Bulgaria*)

_aj_rakst_ autors atsedz saist_bu starp Pasaules Arheolo_isk_kongresa (PAK) veido_anu k_mor_lu un politisku reakciju uz aparte_da re_mu Dienvid_frik_un p_rmai_m Eirop_p_c Berl_nes m_ra kri_anas. Arheolo_ija k_patst_v_ga discipl_na vairs nedr_kst turpin_t sl_pties aiz nepatiesa objekt_visma. Nepiecie_am_ba p_rv_rt_t liel_kaj_da__ Eiropas valstu to trauksmain_s nacion_listisk_s pag_tnes rada imperat_vu, lai p_rv_rt_tu ar_saiknes starp arheolo_iju un nacistiskajiem un komunistiskajiem re_miem. P_c tam autors piev_r_as postkomunistisk_s situ_cijas noris_m Bulg_rij_, apl_kojot ar_k_d_veid_arheologi rea__uz kult_ras mantojuma mened_menta komercializ_ciju. Autors izdala vair_kas jomas, kur_s b_tu svar_gi att_st_t sadarb_bu starp PAK un Bulg_riju un cit_m Austrumeiropas valst_m. Visnoz_m_g_kie ir kop_gie PAK un Balk_nu arheologu centieni humaniz_t m_su discipl_nu. 1990. gados k_uva ac_mredzams, ka arheolo_ija ar savu 'vizu_lo reprezent_ciju' ir devusi_rk_rt_gi lielu ieguld_jumu nacion_listisko noska_u uztur__an_, kas savuk_rt_sekm_ja karadarb_bu Balk_nos.

11. Postkoloni_l_kritika 'vienas pasaules arheolo_ij_': kur taj_ir Zieme__frikas vieta?

Hel_na A. A. Garsija, Kazino Universit_te, It_lija (*Elena A. A. Garcea, Universita di Cassino, Italy*)

Zieme__frika ilgu laiku ir tikusi uzskat_ta par Dienvideiropas papla_in_jumu. Kad izr_d_j_s, ka Zieme__frikas arheologi ir izv_l_ju_ies neeiropisko att_st_bas virzienu, vi_i tika izsl_gti no pa_reiz_jam diskusij_m un atjaunin_tajiem darb_bas p_rskatiem. _is raksts pied_v_postkoloni_lu kritiku, kas veidojusies ilggad_gos lauku_p_tniec_bas darbos div_s Zieme__frikas ar_bu valst_s – L_bij_un Sud_n_. Autore kritiku_s_k ar arheologa subjekta/objekta lomu dekonstrukciju, kas savuk_rt_noved pie dzimtes aspektu respekt_jo_a skat_juma uz tagadni. Autore t_l_k piev_r_as arheologa perspekt_v_m saist_b_ar ekonomisko att_st_bu un resursu izmanto_anu. Raksta nosl_gum_ autore ierosina m_sdienu arheolo_iskaj_s diskusij_s, k_ar_m_sdienu aktu_laj_s soci_laj_s un politiskaj_s noris_s p_rpozicion_t Zieme__friku.

Translated by Andris _n_